

PiLP

Stichting PiLP
Keizersgracht 177
1016 DR Amsterdam
Nederland

Contact
T +31(0)20 261 0191
M contact@pilp.nu
W pilp.nu

Jaarverslag 2023

Inhoud

1. Voorwoord	3
2. Van PILP-NJCM naar Stichting PILP	5
3. Werkwijze	6
Selectiecriteria	6
4. Doelrealisatie	7
Etnisch profileren	7
Woonwagengemeenschap.....	8
Moskeeën en heimelijk onderzoek	9
Waterafsluitingen bij kinderen	9
Recht op demonstratie	10
5. Governance	12
Bestuur	12
Raad van Toezicht.....	13
Adviesraad.....	13
Team	14
Bezoldigingsbeleid	14
Samenwerkingen	14
6. Financieel Bestuursverslag.....	15
Transitie.....	15
Uitgangspunten jaarcijfers.....	15
Fondsenwerving.....	15
Reserveringen & toelichting lopende projecten.....	16
Analyse resultaat	17
Verhouding doelbesteding	17
Financiële vooruitblik	18

- Jaarrekening 2023
- Bijlage: Toelichting bestedingen 2023

1. Voorwoord

2023 was een bijzonder jaar voor PILP. Inhoudelijk, omdat we onze grootste juridische overwinning tot nu toe behaalden, in de etnisch profileren zaak. Maar ook organisatorisch, omdat we een eigen stichting werden en een flinke professionaliseringslag maakten.

Dat is nodig ook, want de politieke omstandigheden in de wereld en in Nederland geven namelijk een heel droevig en pessimistisch beeld.

We hebben onder andere te maken met een klimaatcrisis, met institutioneel racisme, met de groeiende ongelijkheid tussen arm en rijk, met vluchtelingen die bij de grenzen en in Europa onmenselijk behandeld worden, met oorlogen, van Oekraïne tot Sudan, en met de dagelijkse verschrikkingen in Gaza, die werkelijk onbevattelijk zijn.

De politiek en de bredere samenleving lijken, om het zwak uit te drukken, nog geen goed antwoord te hebben op veel van deze uitdagingen en rampen.

In Nederland komt er een kabinet aan met plannen die rechtstreeks in strijd zijn met de rechtsstaat, de mensenrechten en de Grondwet. Het gaat voor vluchtelingen, migranten, moslims, mensen van kleur, de LGBTIQ+ gemeenschap, voor alle andere werkende mensen en voor de natuur waarschijnlijk allemaal nog slechter worden.

Tegelijkertijd is er de vreselijk beroerde toegang tot huisvesting, staat het demonstratierecht onder druk en is de polarisatie ook op allerlei andere thema's toegenomen. Het is om somber en treurig van te worden.

Antonio Gramsci schreef, toen hij jaren in de gevangenis doorbracht onder het Mussolini regime:

“mijn geest is pessimistisch, maar mijn wil is optimistisch. Ik ben altijd gewapend geweest met een onbeperkt geduld - niet een passieve, afwachtende soort, maar een geduld in combinatie met doorzettingsvermogen.”

Ook bij PILP proberen we een optimistische wil te houden, en geduldig te zijn, terwijl we doorzetten. En dat lúkt ons, denken wij, vanwege onze geweldige cliënten.

Want ondanks alle narigheid zijn er gelukkig heel veel mensen, organisaties en gemeenschappen die opkomen voor hun rechten en voor de rechten van anderen, die solidair zijn en zich inzetten voor de democratische rechtsstaat en voor een betere en eerlijkere wereld. Ook in Nederland.

Die mensen en groepen lopen daarbij ook tegen juridische drempels op, of willen gebruik maken van het recht om een stapje verder te komen in hun campagnes en strijd.

Hen daarin steunen, als juridische bondgenoot, dat is waarom PILP er is.

De belangrijkste drijfveer en hoopgevende kracht voor alles wat PILP doet is dan ook het moedige werk van onze cliënten. De kartrekkers en doorzetters uit deze bewegingen en zijn onze inspiratie en ons voorbeeld.

Zolang zij er zijn en door blijven zetten, blijven wij moed houden en willen wij als juridische bondgenoot aan hun zijde blijven staan.

Het jaar 2023 kende mooie mijlpalen voor PILP, samen met partners. Zo werd de rechtszaak voor de klimaatcoalitie Parkstad, over de aan hun protest opgelegde beperkingen, gewonnen. Ons hoger beroep in de recht op water voor kinderen zaak kwam op zitting en, zoals al gezegd, werd de etnisch profileren zaak gewonnen.

Om zulke mijlpalen te kunnen blijven behalen, is het ook belangrijk dat PILP de eigen huishouding op orde heeft. En daar is, achter de schermen, heel hard aan gewerkt.

Niet alleen werd in 2023 de transitie naar een zelfstandige *Stichting PILP* gemaakt, ook verhuisden we van kantoor, ontwierpen we een nieuwe huisstijl en stelden we een uitvoerig personeelsbeleid op.

Zonder de inzet van ons operationele team, onze adviesraad, onze raad van toezicht, zonder de steun van onze financiers, het pro bono werk van advocaten van kantoren als De Brauw, Houthoff en Simmons&Simmons, andere advocaten en bondgenoten en zonder alle input van academici, studenten en law clinics hadden we ons werk niet kunnen doen. Wij zijn hen zeer erkentelijk.

We zijn met vele lopende en nieuwe dossiers aan 2024 begonnen, en we zullen ons vol goede moed blijven inzetten in de strijd voor verandering.

April 2024,

Directie PILP, Jelle Klaas en Laura Wennekes

2. Van PILP-NJCM naar Stichting PILP

Het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) is in mei 2014 gestart met het Public Interest Litigation Project (PILP-NJCM) om de mogelijkheden van strategisch procederen voor mensenrechten in Nederland te verkennen. Deze pilot is succesvol gebleken: er was grote vraag naar een project dat niet alleen kan adviseren over strategisch procederen, en dat ook zelf procedures kan coördineren en voeren.

PILP heeft onder de vleugel van het NJCM tientallen procedures gecoördineerd en gevoerd. Denk onder andere aan de zaak tegen SyRI, procedures over het demonstratierecht en de zaak tegen etnisch profileren door de Koninklijke Marechaussee. Het NJCM heeft opgetreden als eiser in enkele belangrijke procedures en NJCM werkgroepen en leden zijn actief betrokken (geweest) op verschillende PILP dossiers.

Na negen jaren hebben het NJCM bestuur en de PILP medewerkers in het jaar 2023 in gezamenlijkheid besloten dat de tijd rijp was om de PILP activiteiten voort te zetten via een eigen stichting: Stichting PILP.

Hier waren twee hoofdredenen voor aan te merken. Ten eerste: PILP kan beter voldoen aan de vereisten die de Advocatenwet stelt aan advocatenkantoren als het een eigen rechtsvorm heeft. Ten tweede: omdat PILP in de loop der jaren is uitgegroeid van een pilot project naar een organisatie met, in 2023, zes medewerkers past een eigen rechtsvorm beter bij de huidige professionaliteit en werkwijze van PILP.

Alle medewerkers die werkzaam waren voor het PILP-NJCM zijn meegegaan naar Stichting PILP. Stichting PILP heeft daarnaast nu een eigen bestuur (in de meerderheid bestaande uit advocaten) en een Raad van Toezicht.

PILP is in dit proces fantastisch geholpen door de advocaten en notarissen van Houthoff, waardoor de statuten en algehele governance van Stichting PILP voldoen aan alle wettelijke vereisten, van zowel de Advocatenwet als de ANBI. Ook de lokale Orde van Advocaten is geconsulteerd en heeft toestemming verleend voor het oprichten van Stichting PILP als advocatenkantoor.

De band tussen NJCM en PILP zal warm blijven. NJCM blijft partij in verschillende PILP procedures en de samenwerking tussen PILP medewerkers en NJCM leden en werkgroepen zal blijven bestaan.

Het huidige jaarverslag heeft enkel betrekking op Stichting PILP, en beslaat daarom de periode 1 juli 2023 – 31 december 2023.

3. Werkwijze

PILP wil fungeren als de juridische bondgenoot van verschillende partijen die zich inzetten voor mensenrechten, de rechtsstaat en een rechtvaardigere en betere wereld. PILP wil strategisch, deskundig en solidair zijn.

De diensten van PILP omvatten:

- Het adviseren over strategische juridische procedures aan gemeenschappen, bewegingen, NGO's en andere bondgenoten.
- Het ondersteunen en voeren van juridische procedures voor genoemde partijen.
- Het delen van kennis en ervaring op het gebied van strategisch procederen en Movement Lawyering, zowel nationaal als internationaal.
- Het organiseren van nationale en internationale evenementen.
- Het faciliteren van nationale en internationale samenwerkingsverbanden.
- Het uitvoeren van (juridisch) onderzoek.
- Het verspreiden van de visie op strategisch procederen en de boodschap van cliënten in de media.
- Het geven van nationale en internationale lezingen, workshops en colleges.

PILP is een advocatenkantoor en voert daarom zelf geen campagnes, doet geen wetenschappelijk onderzoek en doet niet aan lobbyen.

Selectiecriteria

PILP werkt met een compact team en kan niet alle verzoeken aannemen. Criteria voor de selectie van zaken zijn onder meer:

- Zaken moeten zich afspelen in Nederland of de Nederlandse rechtssfeer, gerelateerd zijn aan mensenrechten en het algemeen belang dienen.
- Zaken moeten juridisch pleitbaar zijn en moeten strategisch passen binnen een bredere strijd voor rechtvaardigheid.
- De betrokken groep moet de zaak ondersteunen en het moet bijdragen aan de progressieve realisatie van mensenrechten en de rechtsstaat in Nederland.
- PILP geeft de voorkeur aan zaken die breed gedragen worden binnen de beweging waaruit ze voortkomen en werkt graag samen in coalities met andere advocaten, experts en NGO's.

Het team van PILP beslist gezamenlijk over het aannemen van nieuwe zaken. In geval van volledig nieuwe dossiers worden deze voorgelegd aan de adviesraad van PILP.

PILP probeert meerdere cliënten en campagnes langdurig te ondersteunen en zal sneller zaken oppakken op dossiers waar kennis en ervaring en netwerk opgebouwd zijn, ook om zo beter de wensen en doelen van cliënten te kunnen lezen en uitvoeren.

Tegelijkertijd wil PILP altijd ruimte overhouden voor het geven van advies en het voeren van rechtszaken over (volledig) nieuwe onderwerpen en/of voor nieuwe cliënten.

4. Doelrealisatie

Stichting PILP stelt zich, formeel gezien, ten doel:

- het bevorderen van rechtshulp in Nederland en de Nederlandse rechtssfeer, en;
- het verlenen van rechtsbijstand aan rechtzoekenden.

Om invulling te geven aan dit doel geeft PILP advies aan burgers, activisten, gemeenschappen en organisaties rond de inzet van het recht als onderdeel van hun strijd of campagne. Daarnaast staat PILP deze partners ook, waar mogelijk en strategisch, bij in juridische procedures.

PILP ziet dat procederen en de inzet van het recht slechts een van de mogelijke middelen is voor groepen om hun recht te halen. Soms is inzetten op een gesprek, een demonstratie, media-aandacht of een lobbytraject nuttiger om het doel te bereiken.

Daarnaast start PILP alleen zaken als ze bij kunnen dragen aan de campagnes en strijd van onze cliënten. Ook moeten de rechtszaken wel pleitbaar zijn, meer dan een politiek pamflet. De meeste van onze adviezen komen dan ook neer op het nu (nog) niet starten van een juridische procedure.

Lees meer over de werkwijze van PILP in hoofdstuk 3.

PILP geeft dus veel adviezen en denkt mee, ook achter de schermen. Maar onze daadwerkelijke procedures, voor en met onze cliënten, springen het meest in het oog ter illustratie van de doelrealisatie. We noemen hieronder een aantal dossiers en overwinningen uit 2023.

Etnisch profileren

Foto: Pierre Crom

Op 14 februari 2023 heeft het gerechtshof Den Haag een baanbrekende [uitspraak gedaan](#) in de zaak van twee burgers, Amnesty International, Controle Alt Delete, RADAR en NJCM tegen de staat over etnisch profileren door de Koninklijke Marechaussee (KMar). Advocaten van PILP en Houthoff stonden de coalitie bij in deze procedure.

Het gerechtshof oordeelde dat de huidige werkwijze van de KMar een vorm van rassendiscriminatie is en heeft deze werkwijze verboden. Het hof heeft bepaald dat de Koninklijke Marechaussee haar werkwijze per direct moet aanpassen, ongeacht of de Staat in cassatieberoep gaat tegen deze uitspraak.

De rechtszaak betrof de vraag of de KMar bij grenscontroles mensen mede vanwege hun etniciteit mag selecteren voor een controle. Volgens de coalitie, die de Koninklijke Marechaussee heeft gedagvaard, leidt dit gebruik van etniciteit in selectiebeslissingen en risicoprofielen tot discriminatie.

Het gerechtshof is van oordeel dat de KMar in haar dagelijkse werkwijze bij grenscontroles onderscheid maakt op grond van ras en concludeert dat dit een bijzondere ernstige vorm van discriminatie is. Het hof erkende dat etnisch profileren ertoe leidt dat mensen zich niet geaccepteerd en tweederangsburger voelen.

Mpanzu Bamenga, een van de procederende burgers, vertelde:

Ik voel me gesterkt in mijn overtuiging dat racisme geen plek heeft in onze samenleving. Dit is een grote overwinning niet alleen voor mezelf en mensen van kleur maar voor iedereen die zich jarenlang heeft ingezet tegen racisme, etnisch profileren en voor gelijke behandeling.

Het hof oordeelde dat de werkwijze van de KMar leidt tot stigmatisering en gevoelens van pijn en frustratie bij de mensen die telkens geselecteerd worden door de KMar, zoals de twee burgers die mede deze rechtszaak voerden. Het hof wijst ook op de negatieve uitstraling voor de samenleving als geheel.

Dionne Abdoelhafiez Khan, Controle Alt Delete, beklemtoonde:

Het hof maakt ook duidelijk dat iemands uiterlijk en kleur niets zegt over iemands nationaliteit. Dat is een belangrijke correctie van de eerdere uitspraak van de rechtbank die veel mensen van kleur schokte en een gevoel gaf alsof wij tweederangsburger zijn.

Dit is een historische uitspraak. Het is een belangrijke stap in het uitbannen van etnisch profileren door de KMar, politie en andere wetshandhavers en van het tegengaan van discriminatie door andere overheden.

Dagmar Oudshoorn, directeur van Amnesty International Nederland:

De coalitie die deze rechtszaak aangespannen heeft, strijdt al jaren tegen etnisch profileren. Dit laat zien wat we samen kunnen bereiken en motiveert ons om met vereende kracht door te gaan voor een effectieve uitbanning van discriminatie door de overheid.

Deze uitspraak heeft een grote (inter)nationale impact gehad en is de belangrijkste overwinning voor PILP (tot nu toe). Mede ook doordat de zaak in eerste aanleg op zulke oneigenlijke gronden verloren werd leidde het oordeel in hoger beroep tot een politieke en juridische aardverschuiving.

De problemen rond etnisch profileren zijn echter, helaas, nog niet opgelost. PILP blijft haar cliënten en partners ondersteunen in de verdere stappen op dit dossier.

Woonwagengemeenschap

Sinds de oprichting van PILP hebben we woonwagenbewoners (Roma, Sinti en Reizigers) in verschillende rechtszaken en adviezen ondersteund.

Landelijk is er, na veel werk van onze cliënten en de ondersteuning door PILP, in 2018 eindelijk een beter landelijk beleid gekomen ten aanzien van de woonwagengemeenschap en hun mensenrechten. Helaas hebben gemeenten dat nog nauwelijks opgepakt en hebben veel woonwagenbewoners nog steeds te maken met het zogenoemde uitsterfbeleid. Het

uitsterfbeleid van Den Haag is bijvoorbeeld nooit teruggedraaid of ongedaan gemaakt. Ook niet nadat het College voor de Rechten van de Mens op 7 december 2020 oordeelde dat de situatie in Den Haag discriminerend is voor woonwagenbewoners en dat Den Haag sinds 2018 onvoldoende stappen heeft gezet om het beleid te veranderen. Woonwagenbewoners [verkeren hierdoor in een penibele positie](#).

PILP ondersteunt daarom woonwagenbewoners (via de stichting Sinti, Roma en Reizigers) in Den Haag in een rechtszaak tegen de gemeente.

Woonwagenbewoners moeten jaren wachten op een plek en sommigen van hen zullen nooit aan de beurt komen. Een van de zwaarste mensenrechtenschendingen van het uitsterfbeleid was de gedwongen ontruiming van zo'n 110 woonwagenstandplaatsen, waaronder de ontruiming van het woonwagenkamp op de Escampiaan tussen 2006 en 2010.

In de rechtszaak vragen de woonwagenbewoners om gehoor te geven aan de beleidswijziging van 2018 en meer standplaatsen te realiseren in Den Haag. PILP voert deze procedure in samenwerking met advocaten van Houthoff.

De gemeente heeft eerst enkel verweer op de ontvankelijkheid gevoerd. Op 6 september 2023 heeft de rechtbank Den Haag een [tussenvonnis uitgesproken](#) over de ontvankelijkheid van de Stichting in haar vorderingen. De Stichting is toegelaten tot de procedure en tijdens de volgende zitting op 3 april 2024 zal de zaak inhoudelijk worden behandeld.

Moskeeën en heimelijk onderzoek

In oktober 2021 onthulde NRC dat zeker tien Nederlandse gemeenten heimelijk onderzoek hadden laten doen naar moskeeën en islamitische organisaties in hun stad. Met geld verstrekt door de NCTV huurden zij een particulier onderzoeksbureau in, NTA, waarvan de medewerkers moskeeën observeerden zonder zichzelf kenbaar te maken.

De bevindingen belandden in een geheim rapport ('het NTA rapport'), waarin bijvoorbeeld staat wat de betrokken moskeebestuurders, imams en docenten studeerden, wie van wie familie is, met wie ze ruzie hebben, en wat hun geloofsleer zou zijn.

De geheime onderzoeken hebben een enorme impact gehad op de onderzochte moskeeën en hun gemeenschappen. Zij hadden allen goed contact met gemeenten en ambtenaren in hun stad. Terwijl de moskeeën dachten in de gemeente een betrouwbare partner te hebben, bleken zij met wantrouwen te zijn bekeken. Het geheime onderzoek is dan ook niet los te zien van de groeiende islamofobie, stigmatisering en criminalisering van moslims in de Nederlandse samenleving.

De publicaties in NRC hebben tot veel ophef geleid over de NTA-onderzoeken. Verschillende gemeenten hebben excuses aangeboden aan de lokale moslimgemeenschap. Andere gemeenten houden juist de boot af en stellen dat er niks onrechtmatig heeft plaatsgevonden.

Herstel van vertrouwen begint met transparantie. De moskeeën stellen dan ook dat zij het recht hebben om te weten wat er door NTA over hen en hun gemeenschap is opgeschreven.

PILP staat de moskeeën in verschillende gemeenten bij, onder andere met procedures om inzage te verkrijgen in het rapport dat over hen is geschreven. De moskeeën menen dat er sprake is van schending van verschillende grondrechten. Zij achten het onderzoek discriminerend en stellen dat er een ongerechtvaardigde inbreuk is gemaakt op hun privacy en vrijheid van religie. In 2023 zijn verschillende procedures op dit onderwerp gestart. De uitkomst van deze zaken verwachten we in 2024.

Waterafsluitingen bij kinderen

Op 1 juli 2018 trad de nieuwe [Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater](#) (hierna: de regeling) in werking. Op basis van deze regeling kunnen huishoudens worden afgesloten van het

water. Alleen kwetsbare consumenten voor wie afsluiting van het water ernstige gezondheidsrisico's meebrengt, worden uitgesloten van het afsluiten van water (als ze dat kunnen aantonen met een doktersverklaring van een ander dan hun eigen dokter). Kinderen zijn in de afsluitregeling niet aangemerkt als kwetsbare consumenten. Deze regeling maakt het dus nog steeds mogelijk om huishoudens met kinderen af te sluiten van water. Sinds deze regeling van kracht is, krijgen huishoudens die worden afgesloten van het water, als zij hier zelf om vragen, een waterzak met 12 liter water per persoon. Dit is ver onder de 50 tot 100 liter water, die ieder persoon volgens de Wereldgezondheidsorganisatie per dag nodig heeft.

Het NJCM en Defence for Children zijn een rechtszaak gestart tegen de Staat en drinkwaterbedrijven Dunea en PWN, waarin ze de rechter vragen waterafsluitingen bij kinderen thuis te verbieden.

Zij richten zich in de procedure tegen waterbedrijven Dunea en PWN, omdat zij van deze waterbedrijven weten dat ze gezinnen met kinderen afsluiten. Daarnaast richten zij zich tegen de Staat, omdat de Staat met de regeling over het afsluiten van water de schending van kinder- en mensenrechten toestaat en mogelijk maakt. De procedure heeft als doel om waterafsluitingen te verbieden wanneer het gaat om een huishouden met kinderen. Het afsluiten van water is voor gezinnen met kinderen ingrijpend en risicovol en ontkent het recht op water van het kind. Kinderen hebben een zelfstandig recht op water en de toegang tot water mag hen niet ontzegd worden omdat hun ouders de rekening niet kunnen betalen.

PILP treedt samen met de Brauw Blackstone Westbroek op als advocaten in deze zaak.

De rechtszaak is in 2022 verloren in eerste aanleg, er is hoger beroep aangetekend en de zitting daarvan vond in 2023 plaats. In 2024 werd de zaak, met een prachtige uitspraak van het gerechtshof, gewonnen.

Recht op demonstratie

Foto: Oscar Brak

De meeste lopende zaken en adviezen van PILP zien op de vrijheid van vergadering en het recht op betoging. De rechtszaken die PILP voert rond dit thema gaan veelal over beperkingen die opgelegd worden aan demonstraties.

Als voorbeeld de zaak die PILP in 2023 voerde voor de lokale Klimaatcoalitie Parkstad en een groep landelijke organisaties (waaronder Milieudefensie, Greenpeace, De Goede Zaak en Extinction Rebellion).

Het Klimaatalarm vond plaats op 14 maart 2021, tijdens de piek van de coronapandemie. Demonstranten droegen mondkmaskers en hielden zich aan de 1,5 meter afstand. Toch legde de gemeente Heerlen hen meerdere beperkingen op. Tegen zes van deze beperkingen zijn de organisatoren van de demonstratie in bezwaar gegaan bij de gemeente en vervolgens in beroep bij de rechtbank.

Op 5 september 2023 heeft de rechtbank Limburg Klimaatcoalitie Parkstad op drie van de zes punten van de rechtbank gelijk gekregen.

De rechtbank vindt de regel dat het aantal deelnemers aan de demonstratie maximaal 200 mag zijn toelaatbaar, maar oordeelt dat de verplichting om personen weg te sturen als dit maximum bereikt is ten onrechte is opgelegd, aangezien dit niet een taak is van de organisatie van deze demonstratie, maar van het openbaar gezag.

Ook de verplichting om tijdig namen van de sprekers door te geven, had niet mogen worden opgelegd. Hiermee laat de gemeente zich in met de inhoud van de gedachten en gevoelens van de demonstranten. Dit is in strijd met het demonstratierecht. Er was nog geen uitspraak in de jurisprudentie waarin dit punt helder werd uitgelegd.

Tot slot moet enige verkeershinder bij een demonstratie worden geduld. Het is aan de overheid om ervoor te zorgen dat het verkeer in goede banen wordt geleid.

Lotte Keularts van Klimaatcoalitie Parkstad:

‘Goed dat de rechter erkent dat een groot deel van de beperkingen te ver gingen. Het organiseren van de demonstratie werd ons niet makkelijk gemaakt, terwijl de klimaatcrisis onze wereld ontwricht. Zie maar de overstromingen in Zuid-Limburg.’

De advocaat van de coalitie, Jelle Klaas van PILP, noemt de uitspraak winst voor het demonstratierecht in Nederland. Volgens experts staat dat onder druk:

‘Het is de taak van gemeenten om demonstraties te faciliteren. Beperkingen opleggen mag alleen als dat noodzakelijk is en in lijn met de wet en de mensenrechten. Dat was hier niet het geval. De rechtbank heeft een paar heldere nieuwe grenzen aangegeven voor beperkingen. Dit is goed nieuws voor toekomstige demonstraties.’

De volledige uitspraak is te raadplegen op rechtspraak.nl. De burgemeester is in hoger beroep gegaan tegen de uitspraak. We verwachten de zitting in 2024.

5. Governance

Het jaar 2023 was een veelbewogen jaar voor de organisatie. Zoals genoemd heeft in dit jaar de transitie van PILP-NJCM naar Stichting PILP plaatsgevonden. Dit had niet alleen gevolgen voor de tenaamstelling van de organisatie, maar betekende ook dat alle contracten, inschrijvingen en contactgegevens bij en met partners gewijzigd moesten worden. Daarnaast heeft PILP deze transitie aangegrepen om ook een eigen logo en huisstijl te (laten) ontwikkelen. Deze huisstijl is inmiddels terug te vinden op de website www.pilp.nu en wordt verwerkt in alle externe uitingen, waaronder in dit jaarverslag.

Daarnaast viel deze transitie, per toeval, samen met een fysieke verhuizing van PILP. Na vijf jaren gehuisvest te zijn geweest in de Law Hub van de Universiteit van Amsterdam heeft PILP de overstek gemaakt naar het pand van Amnesty Nederland aan de Keizersgracht 177 te Amsterdam.

Foto: Karen Veldkamp

Bestuur

Het bestuur bestaat uit:

Naam	Functie
Dhr. mr. J. Klaas	Voorzitter
Mevr. mr. M.B. Hendrickx	Secretaris
Mevr. mr. L.M. Wennekes	Penningmeester
Mevr. mr. R. Beets	Algemeen bestuurslid

Het bestuur heeft als doel het uitvoeren van de visie, missie en doelrealisatie van de stichting, het waarborgen van de continuïteit van de stichting, het verbinden van de stichting met de maatschappelijke omgeving en het stimuleren van het denken en handelen van het bestuur

overeenkomstig de vastgestelde strategische thema's van de organisatie en de maatschappelijke ontwikkelingen.

Het bestuur is onder meer verantwoordelijk voor:

- de realisatie van de doelstellingen van de stichting;
- de strategie en de risico's verbonden met de activiteiten van de stichting;
- de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controle-systemen;
- de financiële verslaglegging;
- de kwaliteit en veiligheid van de (juridische) dienstverlening;
- de naleving door het bestuur van wet- en regelgeving, waaronder de voor de stichting van toepassing zijnde governance code(s), ANBI-vereisten en de Verordening op de advocatuur;
- de verhouding van de stichting tot de belanghebbenden; en
- de passende uitvoering van de maatschappelijke verantwoordelijkheden welke op de stichting rusten in verband met de verlening van rechtsbijstand en bevorderen van rechtshulp.

Het dagelijks bestuur van de organisatie is gemandateerd aan de directie. In 2023 bestond de directie uit operationeel directeur mr. Laura Wennekes en algemeen directeur mr. Jelle Klaas.

Beslissingen over het aannemen van nieuwe zaken, of aanverwante grotere keuzes, worden genomen in het wekelijkse teamoverleg waar het hele team van PILP aan meedoet.

Raad van Toezicht

De samenstelling van de Raad van Toezicht is als volgt:

Naam	Benoemd per	Aftredend per	Herbenoembaar
Mevr. mr. Berna Keskindemir	15 december 2022	15 december 2024	ja
Dhr. mr. Abraham Cornelis Maria Vos	15 december 2022	15 december 2025	ja
Mevr. prof. mr. Ashley Béatrice Terlouw	15 december 2022	15 december 2026	ja
Dhr. mr. Wolfgang Sakulin	14 december 2023	14 december 2027	ja

De raad van toezicht heeft als doel het actief bewaken van de visie, missie en doelrealisatie van de stichting, het waarborgen van de continuïteit van de stichting, het verbinden van de stichting met de maatschappelijke omgeving en het stimuleren van het denken en handelen van het bestuur overeenkomstig de vastgestelde strategische thema's van de organisatie en de maatschappelijke ontwikkelingen.

De raad van toezicht houdt – conform de statuten – integraal toezicht op de gang van zaken binnen de onderneming in het algemeen en controleert en adviseert op het beleid van het bestuur in het bijzonder. Dit alles op een stimulerende en kritische wijze.

Adviesraad

De adviesraad van PILP geeft al sinds 2014 advies over het aangaan van nieuwe dossiers. De adviesraad bestond in 2023 uit:

- Prof. mr. Tom Barkhuysen, Universiteit Leiden, Stibbe
- mr. Folkert Jensma, NRC Handelsblad
- mr. dr. Eva Rieter, Senior Researcher & Assistant Professor International Human Rights Law and Public International Law, Radboud Universiteit Nijmegen
- mr. Herman Veerbeek, oud-bestuurslid NJCM en advocaat
- Prof. Barbara Oomen, Professor in the Sociology of Human Rights, University College Roosevelt (Utrecht University)
- mr. dr. Marloes van Noorloos, Associate Professor, Tilburg Law School, Department of Criminal Law
- mr. Mohamed Rafik, strafrechtadvocaat, Korvinus Zandt Bruinsma Rafik Advocaten
- Dr. Jeff Handmaker, Associate Professor at the International Institute of Social Studies, Erasmus University Rotterdam (The Hague Campus)

Team

Het team van PILP is zich aan het uitbreiden. In opvolging van Janne Calis is Farah Ennali in november 2023 begonnen als administratief medewerker.

Mr. Elsa van de Loo voegde zich in december 2023 als vierde advocaat bij het team van PILP. Elsa heeft zich op het gebied van mensenrechten, antidiscriminatie en de advocatuur al vele jaren heeft bewezen als een zeer kundig en betrokken advocaat.

Mr. Pita Klaassen sluit zich in januari 2024 als derde nieuwe collega aan bij PILP, in de rol van projectcoördinator.

Het team van PILP bestaat daarmee in totaal uit 9 medewerkers. Lees meer over het team op de [website van PILP](#).

Bezoldigingsbeleid

De leden van de raad van toezicht en het bestuur van PILP krijgen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Zij kunnen wel een beroep doen op een onkostenvergoeding, zoals voor reiskosten of andere kosten die direct verband houden met hun rol.

De medewerkers, inclusief de directie, worden bezoldigd volgens het salarishuis, de inschaling en de aanvullende arbeidsvoorwaarden zoals opgenomen in het personeelsbeleid van PILP.

Samenwerkingen

Stichting PILP is tijdens de jaarlijkse *general assembly* in december 2023 door de bestaande leden benoemd als nieuw lid van Civil Liberties Union for Europe (Liberties). [Liberties](#) is een overkoepelende Europese organisatie in Berlijn, met als doel het beschermen van mensenrechten voor eenieder in de Europese Unie. Lokale mensenrechtenorganisaties in de verschillende Europese lidstaten kunnen lid zijn van dit netwerk.

Binnen verschillende lopende en toekomstige projecten heeft PILP langdurige en/of financiële samenwerkingen met onder andere Bureau Clara Wichmann en Bits of Freedom.

PILP houdt kantoor in het pand van Amnesty Nederland en werkt ook veel met hen samen. Daarnaast bestaan er vaste partnerschappen met Pro Bono Connect, Controle Alt Delete, DeGoedeZaak en bijna alle universiteiten in Nederland.

6. Financieel Bestuursverslag

Transitie

Stichting PILP is per 1 juli 2023 van start gegaan als zelfstandige organisatie.¹ Het startkapitaal van de stichting werd per deze datum overgeheveld vanuit het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten. Dit startkapitaal bestond voor een deel uit opgebouwde reserves, en voor een deel uit geormerkte gelden die aan het project PILP waren toegezegd door verschillende financiers.

Op het moment dat de begroting voor 2023 werd opgesteld was nog niet bekend dat PILP zou verzelfstandigen tot eigen stichting. Bovendien bleef het lang onduidelijk wat de precieze transitiedatum zou worden, waardoor bijstelling van de begroting lastig bleek. Hoewel de invoering van een salarishuis, een verhuizing inclusief de benodigde aanschaf van eigen inventaris, en overige transitiekosten hebben gezorgd voor enige overbesteding in de eerste twee kwartalen van 2023², is de begroting voor de laatste twee kwartalen van 2023 netjes gevolgd.

In de jaarrekening is een weergave van de verdeling van het startkapitaal opgenomen. Daarnaast zijn fondsen die gedurende het boekjaar zijn ontvangen opgenomen in de staat van baten en lasten.

Uitgangspunten jaarcijfers

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa, de voorzieningen en de schulden opgenomen tegen historische waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Om de financiële zekerheid en uiteindelijk de zelfstandigheid te vergroten, hebben het bestuur en de raad van toezicht zich ten doel gesteld de continuïteitsreserve op te bouwen tot een niveau waarmee de gemiddelde lasten van ten minste zes maanden gedekt kunnen worden.

Fondsenwerving

Stichting PILP wordt voor het grootste deel gefinancierd door verschillende (vermogens)fondsen. Een deel van die financiering is structureel, een deel is projectmatig.

PILP krijgt ook steun via particuliere donaties. Dit ging in 2023 om een (zeer) klein percentage van de totale steun. Vanaf 2024 zal PILP meer gaan inzetten op het werven van donaties van particulieren.

In de meeste rechtszaken werkt PILP samen met advocaten van grotere kantoren die pro bono rechtsbijstand verlenen. In 2023 waren dat met name advocaten van Houthoff, De Brauw en Simmons & Simmons.

Dankzij de financiering van fondsen, donateurs en pro bono ondersteuning kan PILP cliënten adviseren en bijstaan zonder daarvoor bij die cliënten kosten in rekening te hoeven brengen.

¹ Lees meer hierover in hoofdstuk 2 van dit jaarverslag.

² Deze kosten, en deze periode, vallen buiten het huidige verslag omdat dit betrekking heeft op het project PILP als onderdeel van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten. Het huidige verslag betreft enkel de boekhouding en overige administratie van Stichting PILP, en beslaat daarom de periode 1 juli 2023 tot en met 31 december 2023.

Reserveringen & toelichting lopende projecten

Een groot deel van de financieringsovereenkomsten, zowel voor projecten als voor institutionele organisatiekosten, spannen over meerdere (boek)jaren. Dit betekent dat PILP niet alleen een goede inschatting kan maken van de beschikbare baten per periode, maar ook dat PILP bestemmingsfondsen voor lopende projecten hanteert op de balans. Deze bestemmingsfondsen zijn, zoals de term suggereert, specifiek bedoeld om binnen de looptijd van het betreffende project aangewend te worden voor de doelbesteding.

Zie hieronder een overzicht van projecten inclusief looptijd:

Financier	Startdatum	Einddatum	Doelbesteding
Open Society Foundations	augustus 2023	juli 2024	Institutioneel
Stichting Democratie & Media	februari 2022	januari 2025	Institutioneel
Stichting Democratie & Media	augustus 2023	december 2023	Islamofobie
Adessium Foundation	januari 2023	december 2025	Institutioneel
Luminate Foundation	oktober 2023	december 2025	Big Tech
Digital Freedom Fund	januari 2023	afhankelijk zaak	Top 400
Porticus	augustus 2021	juni 2023	Changing Justice Gears
Bertha Foundation	januari 2022	december 2022 ³	Dekolonisatie
SIORH	januari 2023	afhankelijk zaak	Islamofobie

De toekenning van SIORH voor het dossier islamofobie heeft voorlopig een eenmalig karakter. Overige toekenningen zijn momenteel projectgebonden of voor een specifieke periode, maar bieden potentieel mogelijkheden voor vervolg.

Mede vanwege het feit dat fondsenwerving vanuit grote gevers altijd enige onzekerheid met betrekking tot duurzaamheid met zich mee brengt, is de opbouw van een gezond continuïteitsreserve van belang.

Continuïteitsreserve

Zoals vermeld hebben het bestuur en de raad van toezicht zichzelf ten doel gesteld om het continuïteitsreserve van PILP te vergroten om de financiële zekerheid te verstevigen. In de begroting worden lasten daarom voorsnog afgesteld op de beschikbare geworven baten vanuit fondsen. Geworven baten zonder oormerk, zoals vanuit donaties of als vergoeding van geleverde diensten, kunnen daarom aan het continuïteitsreserve toegekend worden.

Proceskostenreserve

Als advocatenkantoor krijgt PILP te maken met proceskosten bij aanvang en gedurende de looptijd van rechtszaken. Daarnaast kan per uitspraak een proceskostenveroordeling worden toegekend aan de verliezende partij. Middels de opdrachtbevestiging maakt PILP afspraken met cliënten over de verdeling van deze kosten, en eventuele inkomsten. Meestal luidt de afspraak dat PILP verantwoordelijk is voor het dragen van proceskosten, maar dat PILP ook de ontvanger is van eventuele inkomende proceskostenveroordelingen. De cliënt betaalt in principe niet voor de juridische bijstand van PILP.

Om deze kosten te kunnen dekken en om het risico van een toekomstige negatieve proceskostenveroordeling te mitigeren hanteert PILP een proceskostenreservering op de balans.

³ Na afsluiting van de boekhouding van het project PILP als onderdeel van het NJCM bleek dat nog een klein restant van de geormerkte financiering van de Bertha Foundation onbested was. Dit restant (€300) is overgeheveld als onderdeel van het startkapitaal van Stichting PILP, en is alsnog aan de doelbesteding uitgegeven.

Het bestuur en de raad van toezicht hebben besloten een 'cap' op deze reservering te plaatsen van **€65.000**.

In de staat van baten en lasten hanteert PILP een lopende rekening voor proceskosten. Deze wordt gedurende het jaar gebruikt om proceskostenvergoedingen en veroordelingen alsmede griffiekosten te betalen en ontvangen. Bij afsluiting van het boekjaar wordt enig resultaat per bestuursbesluit aan het proceskosten reserve toegevoegd of onttrokken, tenzij de cap is bereikt.

Analyse resultaat

Omdat PILP momenteel voor een groot deel afhankelijk is van geormerkte financiering uit fondsen, wordt het bestedingspatroon afgestemd op de beschikbare baten. De lasten in het boekjaar 2023 worden, zoals begroot, volledig gedekt uit de verschillende bestemmingsfondsen voor lopende projecten. Zoals genoemd zijn deze bestemmingsfondsen specifiek hiervoor bedoeld.

De baten geworven uit particuliere donaties en het positieve saldo op de lopende rekening proceskosten (totaal €10.105), komen daarom ten goede aan het continuïteitsreserve van PILP. Mede omdat de cap op de proceskostenreservering is bereikt.

Het saldo van baten en lasten laat een positief resultaat zien (**€49.362**).

Zoals uiteengezet in de staat van baten en lasten, wordt het resultaat verwerkt door **€10.105 toe te kennen** aan het continuïteitsreserve, en **€39.275 terug te plaatsen** in de verschillende bestemmingsfondsen.

Verhouding doelbesteding

Het bestuur en de raad van toezicht hebben voor het boekjaar 2023 geen gewenste verhouding tussen de verschillende lasten, en ten opzichte van de geworven baten, vastgelegd. Dit had te maken met het proces en de tijdlijn rond de verzelfstandiging van PILP.

Bij gebrek aan formeel vastgelegde doelstellingen rond deze punten heeft het bestuur van PILP in 2023 wel informeel aangestuurd op aansluiting bij algemene richtlijnen voor fondsenwervende instellingen.⁴

- **Doelbesteding:** Minstens 65% tot 75% van de totale uitgaven zou aan de directe doelstellingen van de organisatie moeten worden besteed.
- **Wervingskosten:** Idealiter zouden deze kosten niet meer dan 20% tot 30% van de totale uitgaven moeten bedragen.
- **Kosten beheer en administratie:** Deze zouden doorgaans tussen 5% en 15% van de totale uitgaven moeten liggen.

Verhouding doelbesteding Stichting PILP in boekjaar 2023:

	€	%
Doelbesteding	€ 180.928	75,7%
Wervingskosten	€ 8.905	3,7%
Kosten beheer & administratie	€ 49.162	20,6%
	€ 238.994	

⁴ Zoals richtlijnen gesteld door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). Stichting PILP is geen lid of onderdeel van het CBF, maar heeft in 2023 deze richtlijnen wel in ogenschouw genomen. De mogelijkheid tot aansluiting bij het CBF wordt in 2024 onderzocht.

De post wervingskosten bedraagt voornamelijk kosten rond externe communicatie, inclusief het inhuren van een extern bureau bij het ontwikkelen van een nieuwe huisstijl. In de post kosten beheer & administratie zijn ook personeelsuren in ondersteunende functies meegenomen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de bijlage 'Toelichting bestedingen 2023' bij de jaarrekening.

Financiële vooruitblik

Het bestuur en de raad van toezicht zijn niet ontevreden over het bestedingspatroon in 2023, en over de aansluiting bij de oorspronkelijke begroting. Zeker gezien het unieke karakter van dit 'transitiejaar'. In 2024 en daarna zal de begroting meer detail en fasering bevatten, en zal deze meer worden bijgesteld gedurende het boekjaar. Dit ter bevordering van inzicht in de financiële situatie van de organisatie, en zodat eventueel tijdig kan worden bijgestuurd.

Daarnaast bestaat de ambitie om een financieel beleid voor de organisatie op te stellen, waarin o.a. de gewenste verhouding tussen verschillende lasten kan worden opgenomen. Aansluiting bij een brancheorganisatie, zoals het Centraal Bureau Fondsenwerving, wordt ook onderzocht.

Hoewel het PILP in de afgelopen jaren (als project van het NJCM) gelukt is om voldoende financiële middelen te werven onder (vermogens)fondsen, blijft deze afhankelijkheid van geormerkte gelden, en van partner organisaties met wisselende doelen, een doorlopend risico. Daarom zal het bestuur zich vanaf de tweede helft van 2024 inzetten om fondsen te werven onder particulieren.

Enkele toegezegde fondsen waren per 31-12-2023 nog niet ontvangen en zijn als *te vorderen* opgenomen op de balans. Hoewel dit niet altijd mogelijk of beïnvloedbaar is, spreekt het bestuur de ambitie uit om te proberen in het vervolg de toegezegde fondsen sneller, doch in ieder geval binnen het betreffende boekjaar, te ontvangen, ter bevordering van de liquiditeit van PILP.

**UITGEBRACHT AAN
STICHTING PILP
TE AMSTERDAM**
inzake
jaarbericht 2023

INHOUDSOPGAVE

Pagina

JAARBERICHT

1	Algemeen	2
2	Samenstellingsverklaring	3

JAARREKENING

1	Balans per 31 december 2023	4
2	Staat van baten en lasten over 2023	5
3	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	6
4	Toelichting op de balans per 31 december 2023	8
5	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2023	12
6	Model toelichting bestedingen	14

JAARBERICHT

Aan het bestuur van
Stichting PILP
Keizersgracht 177
1016 DR Amsterdam

Geachte bestuursleden,

Hierbij brengen wij verslag uit over boekjaar 2023 met betrekking tot uw stichting.

1 ALGEMEEN

1.1 Bedrijfsgegevens

Stichting PILP stelt zich ten doel het bevorderen van rechtshulp in Nederland en de Nederlandse rechtssfeer; het verlenen van rechtsbijstand aan rechtzoekenden.

Kamer van Koophandel nummer: 88508536.

1.2 Oprichting stichting

Bij notariële akte is de Stichting PILP opgericht per 15 december 2022. De activiteiten worden met ingang van 1 juli 2023 gedreven voor rekening en risico van de de stichting.

1.3 Bestuur

Volgens inschrijving in de Kamer van Koophandel bestaat het bestuur op balansdatum uit:

Voorzitter: Jelle Klaas
Penningmeester: Laura Wennekes
Secretaris: Merel Hendrickx
Algemeen bestuurslid: Rosa Beets

1.4 Inrichtingseisen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming Richtlijn RJ 650 voor de jaarverslaggeving. Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs

2 SAMENSTELLINGSVERKLARING

Opdracht en werkzaamheden

Conform uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 van Stichting PILP te AMSTERDAM bestaande uit de balans per 31 december 2023 en de winst-en-verliesrekening over 2023 met de toelichting samengesteld. De jaarrekening is opgesteld op basis van de door u verstrekte gegevens. De verantwoordelijkheid voor de juistheid en de volledigheid van die gegevens en voor de daarop gebaseerde jaarrekening berust bij u.

Tot het verstrekken van nadere toelichtingen zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
NAHV Belastingadviseurs B.V.

mr. D.J. Pieters MSc MFP RB

1 BALANS PER 31 DECEMBER 2023
(na resultaatbestemming)

		31 december 2023		1 juli 2023	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Vlottende activa					
Vorderingen	(1)	91.481		49.238	
Liquide middelen	(2)	166.297		230.001	
			257.778		279.239
			<u>257.778</u>		<u>279.239</u>
			<u>257.778</u>		<u>279.239</u>
PASSIVA					
Reserves en fondsen (3)					
Bestemmingsreserves		65.000		65.000	
Continuïteitsreserve		140.316		130.211	
Bestemmingsfondsen		39.257		84.028	
			244.573		279.239
Kortlopende schulden	(4)		13.205		-
			<u>13.205</u>		<u>-</u>
			<u>257.778</u>		<u>279.239</u>

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

		Realisatie 2023	Begroting 2023
		€	€
Baten			
Baten van particulieren	(5)	2.123	-
Baten van andere organisaties zonder winststreven	(6)	278.252	198.301
Som van de geworven baten		280.375	198.301
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	(7)	698	1.000
Overige baten	(8)	7.284	-
Som der baten		288.357	199.301
Lasten			
Besteed aan de doelstellingen			
Projecten	(9)	180.928	190.077
Wervingskosten	(10)	8.905	9.266
Kosten van beheer en administratie			
Beheerslasten	(11)	49.162	49.347
Saldo		49.362	-49.389
Resultaatbestemming			
Continuïteitsreserve		10.105	1.000
Bestemmingsfondsen		39.257	-50.389
		49.362	-49.389

3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting PILP zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld volgens de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Reserves en fondsen

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door het bestuur is aangebracht. De aard van de bestemmingsreserves wordt later toegelicht.

Bestemmingsfondsen

De bestemmingsfondsen zijn reserveringen waarbij door een derden een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht. De aard van het bestemmingsfonds wordt later toegelicht.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Het resultaat (saldo) wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. Ontvangsten en uitgaven worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij de toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. Dit houdt in dat rekening wordt gehouden met de aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen, dan wel betaald.

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, worden afzonderlijk in de (toelichting op de) staat van baten en lasten verwerkt onder vermelding van de aard van de bestemming; indien deze baten in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden gereserveerd in de desbetreffende bestemmingsreserve(s) respectievelijk bestemmingsfonds(en).

Indien aan bestemmingsreserve(s) respectievelijk bestemmingsfonds(en) wordt gedoteerd dan wel daaruit wordt geput wordt deze mutatie op de volgende wijze verwerkt: het saldo van de staat van baten en lasten wordt bepaald inclusief het overschot of tekort dat is ontstaan uit hoofde van de baten en lasten met een bijzondere bestemming. Onder de staat van baten en lasten wordt vervolgens een specificatie opgenomen van de verwerking van dit saldo in de onderscheiden posten van het eigen vermogen.

Baten van particulieren

Onder baten van particulieren wordt verstaan de algemene donaties voor de stichting.

Baten van andere organisaties zonder winststreven

Dit betreft ontvangen bijdragen van organisaties zonder winststreven. Dit betreft voornamelijk projectgerelateerde baten, die in bepaalde gevallen voor een langere periode worden toegekend.

Bestedingen doelstellingen

De bestedingen in het kader van de doelstellingen worden verantwoord in het jaar dat zij zijn toegezegd of, voor zover dit niet bij toezegging het geval is, in het jaar dat de omvang van de verplichting betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorwaardelijke verplichtingen worden verantwoord in het jaar waarin vast komt te staan dat aan de voorwaarden zal worden voldaan.

4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

ACTIVA

VLOTTENDE ACTIVA

	<u>31-12-2023</u>	<u>1-7-2023</u>
	€	€
1. Vorderingen		
Debiteuren	200	-
Omzetbelasting	9.808	-
Overige vorderingen en overlopende activa	81.473	49.238
	<u>91.481</u>	<u>49.238</u>
Overige vorderingen		
Vordering NJCM (bij overdracht activiteiten op 1 juli 2023)	-	38.688
	<u>-</u>	<u>38.688</u>
Overlopende activa		
Subsidies	81.473	10.550
	<u>81.473</u>	<u>10.550</u>
2. Liquide middelen		
ING Bank	166.275	230.001
Triodos Bank	22	-
	<u>166.297</u>	<u>230.001</u>

PASSIVA

	31-12-2023	1-7-2023
	€	€
3. Reserves en fondsen		
Bestemmingsreserves	65.000	65.000
Continuïteitsreserve	140.316	130.211
	<hr/>	<hr/>
	205.316	195.211
Bestemmingsfondsen	39.257	84.028
	<hr/>	<hr/>
	244.573	279.239
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Bestemmingsreserves		
Bestemmingsreserve proceskosten	65.000	65.000
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
2023		
	€	€
Continuïteitsreserve		
Stand per 1 juli 2023	130.211	130.211
Resultaatbestemming boekjaar	10.105	-
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	140.316	130.211
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	31-12-2023	1-7-2023
	€	€
Bestemmingsfondsen		
Bestemmingsfonds Project OSF	13.512	-
Bestemmingsfonds Project SDM	1.070	38.173
Bestemmingsfonds Project Adessium	12.613	28.997
Bestemmingsfonds Project Luminate	6.530	-
Bestemmingsfonds Project DFF	4.673	13.568
Bestemmingsfonds Project SIORH	859	-
Bestemmingsfonds Project Porticus	-	2.990
Bestemmingsfonds Project Bertha	-	300
	<hr/>	<hr/>
	39.257	84.028
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

	Stand per 2 juli 2023	Onttrekking	Resultaat- bestemming	Stand per 31 december 2023
	€	€	€	€
Bestemmingsfonds Project OSF	-	-	13.512	13.512
Bestemmingsfonds Project SDM	38.173	-38.173	1.070	1.070
Bestemmingsfonds Project Adessium	28.997	-28.997	12.613	12.613
Bestemmingsfonds Project Luminare	-	-	6.530	6.530
Bestemmingsfonds Project DFF	13.568	-13.568	4.673	4.673
Bestemmingsfonds Project SIORH	-	-	859	859
Bestemmingsfonds Project Porticus	2.990	-2.990	-	-
Bestemmingsfonds Project Bertha	300	-300	-	-
	<u>84.028</u>	<u>-84.028</u>	<u>39.257</u>	<u>39.257</u>

31-12-2023	1-7-2023
€	€

4. Kortlopende schulden

Crediteuren	<u>13.205</u>	<u>-</u>
-------------	---------------	----------

Crediteuren

Crediteuren	<u>13.205</u>	<u>-</u>
-------------	---------------	----------

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huur

Met betrekking tot de kantoorruimte is een huurverplichting aangegaan die loopt tot en met 30 juni 2024. Deze overeenkomst is aangegaan per 1 juli 2023 voor een periode van 12 maanden. De huurovereenkomst kan aan het einde van de huurperiode worden opgezegd met inachtneming van een termijn van 3 (drie) maanden.

De huurprijs (exclusief servicekosten) bedraagt met ingang van 1 juli 2023 € 16.350 op jaarbasis.

Lopende meerjarige subsidies

Langlopende toezeggingen die niet uit de balans blijken per 31-12-2023 (inclusief toezegging over 2023 en eventueel voorgaande jaren):

* Open Society Foundations (OSF) - dossier Institutioneel - looptijd van 01-09-23 tot en met 31-08-24 - secured € 93.800,71;

* Adesium - dossier Institutioneel - looptijd van 01-01-23 tot en met 31-12-25 - secured € 300.000,00;

* Stichting Media & Democratie (SDM) - dossier Institutioneel - looptijd van 01-01-22 tot en met 31-12-24 - secured € 225.000,00

* Digital Freedom Fund (DFF) - dossier Top 400 - looptijd van 10-11-22 tot en met afronding eerste aanleg (waarschijnlijk 2024) - secured € 72.145,82 - conditional € 92.731,00;

* Luminate Big-Tech litigation - dossier Big-Tech litigation - looptijd van 01-01-23 tot en met 31-12-25 - secured € 337.062,49.

5 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

	Realisatie 2023
	€
5. Baten van particulieren	
Donaties en giften	2.123
6. Baten van andere organisaties zonder winststreven	
Subsidie project OSF	93.801
Subsidie project SDM	62.673
Subsidie project Adessium	28.997
Subsidie project Luminare	66.473
Subsidie project DFF	13.568
Subsidie project Porticus MO	2.990
Subsidie project Bertha	300
Subsidie project SIORH	9.450
	<u>278.252</u>
7. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	
Inkomsten overige diensten & producten	300
Overige	398
	<u>698</u>
8. Overige baten	
Lopende rekening procesfonds	7.284
	<u>7.284</u>
Besteed aan de doelstellingen	
9. Projecten	
Projectlasten OSF	80.289
Projectlasten SDM	61.603
Projectlasten Adessium	16.384
Projectlasten Luminare	59.943
Projectlasten DFF	8.895
Projectlasten Porticus MO	2.990
Projectlasten Bertha	300
Projectlasten SIORH	8.591
Doorberekening naar wervingskosten	-8.905
Doorberekening naar beheerskosten	-49.162
	<u>180.928</u>

Het totaal bestedingen aan doelstellingen uitgedrukt in een percentage van de totale baten is:
2023: 62,7 %

Het totaal bestedingen aan doelstellingen uitgedrukt in een percentage van de totale lasten is:
2023: 75,5 %

	Realisatie 2023
	<u>€</u>
10. Wervingskosten	
Wervingskosten	<u>8.905</u>
11. Beheerslasten	
Algemene lasten	<u>49.162</u>

Bijlage

Model toelichting bestedingen

Stichting PILP

2023

	Besteed aan doelstellingen	Werveringskosten	Kosten Beheer en Administratie	Totaal
Verstreckte (project)subsidies en (project)bijdragen	-	-	-	-
Afdrachten aan verbonden (internationale) organisaties	-	-	-	-
Aankopen en verwervingen	-	-	-	-
Uitbesteed werk	13.237	7.525	15.915	36.677
Communicatiekosten	-	1.380	-	1.380
Personeelskosten	150.707	-	11.270	161.978
Huisvestingskosten	-	-	9.401	9.401
Kantoor- en algemene kosten	16.984	-	12.575	29.559
Afschrijvingen	-	-	-	-
				238.994
Totaal	180.928	8.905	49.162	238.994